

Zofia Kurnatowska, Stanisław Kurnatowski

Lubiń, woj. leszczyńskie, St. 1, AZP
62-27/56

Informator Archeologiczny : badania 24, 81-82

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kiego (tzw. „sali o 24 słupach”). Wykop 16/85-90, odcinek „g”. Badano pozycję stratygraficzną warstwy zaprawy, zalegającej nad skałą, około 2 m poniżej poziomu użytkowego palatium. Okazało się, iż soczewa zaprawy z drobnymi kamykami wapiennymi i okrzeskami spoczywa w obrębie warstwy czarnej ziemi z licznymi kamieniami, stanowiącej prawdopodobnie najniższą partię wału obronnego jeszcze starszego od tzw. „wiślańskiego” (z 1 połowy X wieku). Wydaje się, iż po raz pierwszy mamy do czynienia ze śladem pracy warsztatu murarskiego, który mógł działać na Wawelu już w okresie państwa wielkomorawskiego. Oczywiście teza ta, oparta na jednostkowej obserwacji, musi zostać zweryfikowana w toku dalszych badań.

Północno-wschodni narożnik palatium został w późniejszym czasie (XII lub XIII wiek) wypełniony fundamentem kamienno-ziemnym, służącym być może dla posadowienia jakiegoś masywnego obiektu (wieży?). Wykonano także sondaż po zewnętrznej stronie północnej ściany palatium i uchwycono tam resztki warstw wału obronnego tzw. „wiślańskiego”.

Rejon XIV koło tzw. bastionu Władysława IV (mgr Janusz Firlet, dr Zbigniew Planowski) Wykonano kontrolny wykop w środkowej części nawy przedromańskiej rotundy, odkryte w latach 1981-1983, odsłaniając powtórnie zagłębienie oblicowane płytami piaskowca. Stwierdzono, iż pod dnem, wyłożonym również płytami kamiennymi brak jest murowanego podkładu z kamienia na zaprawie lub kamienno-ziemnego. Kwestia interpretacji zagłębienia jako grobowca lub basenu chrzcielnego pozostaje nadal nierozstrzygnięta.

Badania będą kontynuowane.

Ponadto prowadzono nadzór nad robotami instalacyjnymi w kilku innych punktach wzgórza (rejon V/A, VIII). Rozpoczęto także prace przygotowawcze do kontynuowania badań archeologicznych w rejonie przedromańskiego kościoła „B”.

Kraków — Zwierzyniec Kościoła Salwatora AZP 102-56/4—

Muzeum Archeologiczne w Krakowie.

Badania prowadziła mgr Teresa Radwańska. Finansowało Muzeum. Piętnasty sezon badań. Wczesne średniowiecze, czasy nowożytne.

W 1990 r. kontynuowano badania przy zachodniej partii I kościoła romańskiego — z apsydą (wyk. XL). Odkryto dalszy odcinek zachodniego zamknięcia bazyliki. Jest to negatyw muru zagłębionego w całec. Poszukiwania śladów wieży usytuowanej na osi i wychodzącej z linii zachodniego muru dały wynik negatywny. Również nie wydaje się możliwe usytuowanie głównego portalu w fasadzie zachodniej, na co wskazuje wysoki poziom zalegania całca.

Warstwy kulturowe z czasów budowy obiektu nie zachowały się — zostały zniszczone przez nowożytny cmentarz.

Badania zakończono.

Lublin, woj. leszczyńskie St. 1 AZP 82-27/56

Polska Akademia Nauk Instytut Historii Kultury Materialnej Wojewódzki Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski w Lesznie

Badania prowadzili prof. dr hab. Zofia Kurnatowska i doc. dr hab. Stanisław Kurnatowski. Finansował WOAK w Lesznie. Jedenasty sezon badań. zespół architektoniczno-osadniczy klasztoru benedyktynow.

Prace wykopaliskowe podjęto po dwuletniej przerwie. Miały one na celu wyjaśnienie zabudowy i rodzaju zagospodarowania terenu po zachodniej stronie stanowiska (na zachód od fasady kościoła i klasztoru). Wykopy założono w miejscach, gdzie w trakcie rozmaitych prac ziemnych odsłonięto fragmenty murów ceglanych i kamienno-ceglanych. W wykopie usytuowanym w północno-zachodniej partii nie stwierdzono żadnych reliktów murów ogrodzenia bądź budynków. Teren ten po zlikwidowaniu fosy (w fazie późnoromańskiej) był zagospodarowywany jako dziedziniec, początkowo ogrodzony płotem drewnianym (?), a następnie wykładany brukiem kamiennym (parę poziomów bruków przedzielanych w-wami niwelacyjnymi).

W partii południowo-zachodniej odsłonięto relikt murów i fundamentów ceglanych i kamienno-ceglanych wiążących się z zabudową przybraną. Niewielki zakres badań nie umożliwił narazie odtworzenia formy i określenia funkcji budynków w tej partii stanowiska. Ogólne ramy czasowe paru kolejno po sobie następujących budynków zamykają się w okresie późnogotyckim i późnobarokowym. Fundamenty tych budowli zostały wkopane w warstwy późno- i wczesnośredniowieczne, co wskazuje na dość intensywne wykorzystywanie tej partii stanowiska przez średniowieczny klasztor (część gospodarcza?). Warstwy wczesnośredniowieczne z kolei zalegały nad rozebrany relikt muru wiążącym się niewątpliwie z I fazą romańską (koniec XI w.). Relikt ten został uchwycony na b. małej powierzchni i wymaga dalszych badań.

Wykonano też niewielki wykop w sektorze XII przylegającym od południa do muru otaczającego teren przykościelny. Natrafiono tam pod murem ogrodzenia na fragment muru budynku

łączącego się z późnoromańską zabudową przylegającą od południa do muru otaczającego cmentarz. Odsłonięto też przyporę narożną tegoż budynku, co pozwala jednoznacznie zaliczyć go do późnoromańskiej fazy.

Badania będą kontynuowane.

Lublin — Jakubowice Murowane ul. Pliszczyńska 14 patrz okres lateński

Młodzikowo, gm. Krzykosy woj. poznańskie St. 21 patrz okres lateński

Niedoradz, gm. Otyń woj. zielonogórskie St. nr 6 AZP 63-15/28

Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Zielonej Górze

Badania prowadził mgr Jarosław Lewczuk. Finansowała Dyrekcja Okręgowa Dróg Publicznych w Zielonej Górze. Pierwszy sezon badań. Ślady osadnictwa z wczesnego średniowiecza F.A-B, D i późnego średniowiecza.

Prace wykopaliskowe miały charakter ratunkowy. Stanowisko rozpoznane w czasie badań AZP w 1983 r., datowane na późny okres rzymski i wczesne średniowiecze fazę A zostało zagrożone zniszczeniem w trakcie prac związanych z przebudową drogi krajowej nr 3 Świnoujście — Zielona Góra — Jakuszyce. Badania w zagrożonej części stanowiska przeprowadzono w październiku 1990 r. Założono 9 wykopów o łącznej powierzchni ok. 4 arów. Stwierdzono całkowite zniszczenie stanowiska spowodowane intensywną uprawą ziemi (głęboka orka) stosowaną przez właściciela — Spółdzielnię Rolną „Nowe Życie” w Modrzycy. Uchwycono resztki warstwy kulturowej, w której znaleziono małą ilość fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej z fazy A i ewentualnie B, fazy D oraz podobne ilości ceramiki późnego średniowiecza. Obiektów resztek nie uchwycono.

Badania nie będą kontynuowane.

Opatowice, gm. Radziejów woj. wrocławskie St. 1 patrz neolit

Orzechowo, gm. Miłoszew woj. poznańskie St. 3 patrz okres halszacki

Oslonki, woj. wrocławskie St. 1 patrz neolit

Ostrów Lednicki, gm. Lubowo woj. poznańskie St. 1 (gród) AZP 50-32/22 St. 2 (podgródzie) AZP 50-32/23

Muzeum Pierwszych Płastów na Lednicy

Badania prowadzili: mgr mgr Janusz Górecki, Mateusz Łastowiecki, Jacek Wrzesiński (autor sprawozdania), oraz prof. dr hab. Klementyna Żurowska z zespołem IHS UJ. Wał grodu, podwał, zespół pałacowy, przyczółek mostu wsch.

Stanowisko 1.

Wykop I/83

W sezonie 1990 r. prace skupiały się na odcinku A (o pow. 8 x 10 m) obejmującym wał grodu starszego z IX — do połowy X w. Wyodrębniono tu warstwy konstrukcyjne wału o przebiegu z północnego-wschodu na południowo-zachód. Od strony południowej i południowo-wschodniej występowała warstwa gliny opadająca ku południowo-wschodowi. Bezpośrednio pod nią od strony północno-zachodniej zalegała warstwa popielato szarej ziemi zwiększając swoją powierzchnię z 1 m w partii południowej do ok. 2 m w północnej. W części północnej tej warstwy wystąpiło kilka bardzo niskich pojedynczych smug o barwie brązowej.

Od strony północno-zachodniej graniczy z tą warstwą sypki, jasny piasek o barwie popielato brązowej, którego powierzchnia zalegania również nieznacznie się powiększa z 80 cm w części południowej do ok. 120 cm w północnej. Występowały tu brązowe i brunatne smużki z których najdłuższe osiągały 60 cm, a szerokość ich dochodziła do 10-15 cm. Ułożone były w dwu kierunkach z SE-NW i z SW-NE.

Dalej w kierunku północno zachodnim do warstwy piasku przylega pomarańczowo żółta glina miejscami przemieszana z szarą ziemią zalegająca na powierzchni o szerokości ok. 3 m. Występowały tu wyraźne smugi barwy brunatnej i brązowej — pozostałości konstrukcji wału. Ich eksploracja odbywała się od gł. 113,10 — 112,91 do 112,72 — 112,53, gdzie uchwycono 6 poziomów zalegania konstrukcji. W poziomach wyższych smugi były niewielkie, mocno zniszczone. Dopiero na gł. 112,72 — 112,53 wyodrębniono zdecydowany poziom smug o szerokości do 15-18 cm i maksymalnej długości do 2 m. Ułożone były co kilka cm (od 2 do 15) na osi o kierunku NW-SE. W partii północnej i środkowej tej warstwy zalegały niemalże na tym samym poziomie. Natomiast w partii południowej (na przestrzeni ok. 2 m) wystąpiło kilka